

آتش بخاري نفتي، باز هم دامن دانش‌آموزان را گرفت

در آتش‌سوزي روز گذشته دبستان دخترانه روستاي شين‌آباد، 31 نفر آسيبديدند ...

در آتش‌سوزي روز گذشته دبستان دخترانه روستاي شين‌آباد، 31 نفر آسيبديدند

آتش بخاري نفتي، باز هم دامن دانش‌آموزان را گرفت

هنوز افکار عمومي خاطره تلخ آتش‌سوزي روستاي درودزن استان فارس را که در آن هشت‌دانش‌آموز دختر و پسر در شعله‌هاي بخاري معيوب کلاس درس سوختند، فراموش نکرده‌اند که ديروز خبر رسيد اين بار در روستاي «شين‌آباد» در استان آذربايجان غربي، حدود 31 دانش‌آموز دختر به دليل انفجار بخاري چکهاي مدرسه، دچار حادثه شدند.

در اين واقعه که ديروز حوالي ساعت 8 صبح اتفاق افتاد، وقتي بخاري چکهاي کلاس چهارم، آتش مي‌گيرد، سرايدار مدرسه به‌جاي آن که دانش‌آموزان را به بيرون کلاس هدايت کند، تلاش مي‌کند که بخاري را به بيرون کلاس منتقل کند، اما به يکباره بخاري منفجر مي‌شود و همه دانش‌آموزان حاضر در کلاس در ميان شعله‌ها گرفتار مي‌شوند و تا لحظه تنظيم اين گزارش نيز حال جسمي ده نفر از مصدومان وخيم اعلام شده است.

حال سوال اينجاست با وجود آن که کارشناسان وسايل گرمائشي بارها بر غيراستاندارد بودن بخاري چکهاي در مدارس و غيرايمن بودن آن در کلاس‌هاي درس اتفاق نظر دارند، چرا بايد همچنان بخاري‌هاي غيراستاندارد، مهمان ناخوانده مدارس ايران باشد؟

متهم ردیف اول: بخاري چکهاي

همين هفته پيش بود که مرتضي رئيسي، معاون عمراني وزير آموزش و پرورش در گفت‌وگو با فارس اعلام کرد که دو نوع سيستم گرمائشي شامل «سيستم حرارت مرکزي» و «بخاري نفتي کاربراتوري استاندارد» برای مدارس پيش‌بيني شده است، چرا که اين سيستم‌ها متناسب با شرايط مدارس کشور است.

او در گفت‌وگويش تاکيد کرده بود که آموزش و پرورش در سال‌هاي اخير تلاش کرده است کاري کند که سيستم‌هاي گرمائشي در همه مدارس استاندارد باشد. به هر حال آینده قابل پيش‌بيني نيست و او پيش‌بيني نمي‌کرد يك هفته بعد بخاري چکهاي که او و ديگر مسئولان اعتقاد داشتند، وجود خارجي ندارد، سبب‌ساز فاجعه‌اي شود.

رئيسي همچنين به مردم توضيح داده بود در تعدادي از مدارس که داراي تراکم جمعيتي بالاست؛ در شهرها و حتی در روستاها و جاهایی که تعداد کلاس قابل‌توجه است، از سامانه حرارت مرکزي استفاده مي‌شود. سيستم حرارت مرکزي، که اين مسئول به آن اشاره مي‌کرد به اين معناست که منبع توليد گرما از دسترس دانش‌آموزان دور است که استفاده از سامانه آب گرم يا استفاده از سامانه حرارتي هواي گرم، از جمله آن است.

او گفته بود: «مردم، فرزندانشان را دست ما مي‌سپارند و در واقع دانش‌آموزان، امانتي در دست ما هستند؛ به همين دليل ما ايمن‌ترين سيستمي که در جامعه مهندسي کشور مطرح است، استفاده مي‌کنيم که سيستم حرارت مرکزي است.»

او درباره بخاري‌هاي کاربراتوري هم توضيح داده بود: در مدرسي که امکان اجراي سامانه حرارت مرکزي وجود ندارد يا مدارس يك کلاسه و دو کلاسه، از بخاري‌هاي نفتي کاربراتوري‌هاي استاندارد استفاده مي‌شود.

وي ادامه داد: استفاده سیستم حرارت مركزي و بخاري نفتي كاربراتوري استاندارد براساس مقررات ملي ساختمان است.

البته بخاري كاربراتوري كه معاون عمراني وزير آموزش و پرورش درباره‌شان حرف مي‌زد، شبیه بخاري چكهاي كه در روستاي شين‌آباد باعث آتش‌سوزي شده نيست. بخاري‌هاي كاربراتوري مهر تائيد سازمان استاندارد را دارد، اما محمود قديري، معاون حفاظت و پيشگيري سازمان آتش‌نشاني در گفت‌وگو با جام‌جم تاكيد مي‌كند كه هيچ بخاري چكهاي، استاندارد نيست.

او به مردم هشدار مي‌دهد كه بخاري چكهاي وسيله گرمائيشي با مدار باز است. منظور از مدار باز اين است كه ميزان سوخت اين وسيله با كم و زياد شدن حرارت محيط، تغيير نمي‌كند در حالي كه در وسايل گرمائيشي مدار بسته ميزان مصرف سوخت وسيله گرمائيشي با كم شدن حرارت محيط بيشتر و با زياد شدن حرارت محيط كمتر مي‌شود.

همين وي‌ژگي باعث شده اين وسيله حتي وقتي هواي اطرافش بشدت گرم مي‌شود، همچنان به مصرف سوخت با ميزان سابق ادامه بدهد و در چنين شرايطي در اثر گرما ممكن است سوخت داخل بخاري تبخير و سرانجام مخزن آن منفجر شود.

قديري از مضرات اين نوع بخاري به نكته‌اي ديگر نيز اشاره مي‌كند: مخزن سوخت و شير اين نوع بخاري‌ها حفاظت‌شده نيست و حتي يك كودك هم مي‌تواند آن را دستكاري كند و به همين علت به هيچ‌وجه وسيله مناسبی برای استفاده در مدارس به حساب نمي‌آيد.

وزير استعفا دهد

انگار آذر، ماه بدشگون دانش‌آموزان روستايي مناطق محروم است. دقيقاً در روز چهاردهم آذر سال 85 بود كه شعله‌هاي آتش به اندام نحيف هشت دانش‌آموز دبستاني روستاي درودزن استان فارس رحم نكرد و در آن حادثه شش دختر و دو پسر دوم دبستاني، زيبايي چهره‌شان را ميان آتش جا گذاشتند.

در حادثه ديروز هم دانش‌آموز دبستان 171# شين‌آباد واقع در شهرستان پيرانشهر در تاريخ پانزدهم آذر قرباني بخاري كلاس درس شدند. رسول خضري، نماينده مردم پيرانشهر در مجلس شوراي اسلامي درباره تعداد دقيق مصدومان اين حادثه به جام‌جم مي‌گويد: در اين حادثه 31 نفر مجروح شده‌اند كه هشت نفر از آنها در شهر پيرانشهر مداوا شده و 29 نفر از مصدومان نيز به بيمارستان‌هاي شهرهاي اطراف مثل نقده و اروميه اعزام شده‌اند و آن‌طور كه من اطلاع دارم، هشت نفر از مصدومان دچار سوختگي‌هاي 50 درصدي شده‌اند كه عمده سوختگي‌هاي آنها نيز سوختگي سر و صورت بوده است.

وي ضمن انتقاد شديد از نحوه مديريت آموزش و پرورش تصريح مي‌كند: از يك طرف مي‌بينيم كه همين چندوقت قبل حادثه تصادف اتوبوس دانش‌آموزان در كاروان راهيان نور اتفاق افتاد. همچنين بارهاست كه مدارس مختلف كشور نيز به دليل نقص سيستم گرمائيشي، از دانش‌آموزان قرباني مي‌گيرد. كار نوسازي و تجهيز مدارس هم كه به كندي انجام مي‌شود و باوجود همه اين دلايل معتقدم بايد وزير آموزش و پرورش به خاطر اين سوءمديريتش استعفا بدهد.

خضري با بيان اين‌كه كجاي دنيا 31 نفر را به‌زور در يك كلاس درس جاي مي‌دهند، خاطرنشان مي‌كند: اين مدرسه در يك منطقه كوهستاني، سرد و محروم واقع شده است كه مدارس اين منطقه حداقل براي شش ماه متوالي به وسايل گرمائيشي نياز دارند، اما به جاي آن‌كه بخاري‌هاي استاندارد يا پكيجي در مدرسه‌ها وجود داشته باشد، آمده‌اند از يك بخاري نفتي غيراستاندارد استفاده کرده‌اند كه آخرش هم ديديم چگونه با جان و سلامت دانش‌آموزان بازي شد.

روستا گاز دارد، مدرسه گاز ندارد!

يكي از نكات بحث‌برانگيز اين حادثه اينجاست كه كار گازرساني به روستاي شين‌آباد به پايان رسيده است، اما كار انتقال گاز به همه خانه‌هاي اين مناطق انجام نشده است؛ يعني در اين روستا، تعدادي از خانه‌ها گاز دارد و تعدادي ديگر هم گاز ندارد و دقيقاً مدرسه روستا در منطقه‌اي قرار گرفته است كه از نعمت گاز محروم است.

درواقع مسئولان گازرساني به اين منطقه به جاي آن‌كه ابتدا كار گازرساني به مناطق ضروري چون مدرسه‌ها را شروع كنند، گازرساني را از خانه‌ها شروع کرده و مدرسه را در اولويت‌هاي بعدي قرار دهند؛ هر چند كه گفته مي‌شود اگر بودجه اين كار از سوي آموزش و پرورش فراهم مي‌شد، امكان گازرساني به اين مدرسه مشكلي نداشت.

از سوي ديگر، درباره تعداد دقيق دانش‌آموزان حاضر در کلاس نيز آمار درستي وجود ندارد، يعني درحالي که نماينده مردم پيرانشهر از وجود 31 نفر در کلاس درس سخن مي‌گويد، اما فرماندار پيرانشهر در گفت‌وگو با جام‌جم اظهار مي‌کند: مي‌گويند 29 دانش‌آموز در کلاس درس حضور داشته‌اند که پنج نفر از آنها دچار سوختگي حاد شده‌اند و وضع جسمي دو نفر نيز وخيم گزارش شده است؛ طوري که اين دو نفر را به بيمارستان تبريز منتقل کرديم.

عروج مجاهدي درباره دليل گازکشي نشدن مدرسه مي‌گويد: ما اعتبار کافي براي گازکشي همه مناطق مسکوني شين‌آباد را نداشتيم و الان به صورت فاز به فاز، کار گازکشي به اين منطقه را شروع کرده‌ايم.

اين مقام مسئول در پاسخ به اين پرسش که چرا از بخاري‌هاي غيراستاندارد در اين مدارس استفاده شده است، مي‌گويد: ببينيد ما همه امکانات موجود در شهر را براي مداوای مصدومان بسيج کرده‌ايم و اين که چرا از بخاري غيراستاندارد در مدرسه استفاده شده است، بايد از مسئولان آموزش و پرورش بپرسيد.

البته در حادثه مدرسه روستاي سفيلان در استان چهارمحال بختياري نيز که در آن 13 دانش‌آموز بر اثر نقص ايمني بخاري دچار سوختگي شدند و حتي معلم مدرسه نيز در آن آتش‌سوزي فوت کرد، بارها از مسئولان آموزش و پرورش درباره دلايل نااين بودن بخاري‌هاي مدارس سوال پرسیده شد، اما هيچ‌کدام از پاسخ‌ها و توجيه‌هاي مسئولان نتوانست مانعي براي تکرار اين حادثه در روستاي شين‌آباد شود.

قانون‌هايي که به کار سوختگان نيامد

در حالي پيگيري‌هاي مکرر خبرنگار جام‌جم براي گفت‌وگو با سخنگوي وزارت آموزش و پرورش بي‌جواب ماند که همچنان ابهام‌هاي زيادي درباره اين سانحه وجود دارد.

به‌طور مثال، مطابق بخشنامه‌اي که در سال 89 از سوي وزارت آموزش و پرورش به اداره‌هاي کل آموزش و پرورش استان‌ها صادر شده، استفاده مدارس از وسايل گرمایشی غيراستاندارد ممنوع است، اما هم‌اکنون شاهد هستيم که در بسياري از مدارس مناطق محروم کشور از بخاري‌هاي غيراستاندارد استفاده مي‌شود.

همچنين در اين بخشنامه ذکر شده که استفاده از بخاري نفتي کاربراتوري مجاز است، اما عمده آتش‌سوزي‌هاي مدارس مناطق محروم، بر اثر استفاده از بخاري‌هاي چکهاي اتفاق مي‌افتد و در حقيقت اگر بخواهيم واقع‌بينانه به شرايط فعلي نگاه کنيم، اصلاً بعيد نيست که باز هم در پاييزي ديگر، سانحه‌اي مشابه تکرار شود.

مرور حادثه

معاون عمراني وزير آموزش و پرورش هفته گذشته اعلام کرده بود که سيستم گرمایشی مدارس شامل «سيستم حرارت مرکزي» و «بخاري نفتي کاربراتوري استاندارد» است، مرتضي رئيسي اشاره‌اي به بخاري‌هاي نفتي چکهاي نکرده بود.

معاون حفاظت و پيشگيري سازمان آتش نشاني مي‌گويد: هيچ بخاري چکهاي، استاندارد نيست. به گفته محمود قديري مخزن سوخت و شير اين نوع بخاري‌ها حفاظت شده نيست و حتي يك کودک هم مي‌تواند آن را دستکاري کند و به همين علت به هيچ وجه وسيله مناسبی براي استفاده در مدارس به حساب نمي‌آيد.

يکي از نکات بحث برانگيز اين حادثه اين است که کار گازرسانی به روستاي «شين‌آباد» به پايان رسيده است اما کار انتقال گاز به همه خانه‌هاي اين مناطق و خصوصاً اين مدرسه انجام نشده است.

در اين حادثه 31 نفر مجروح شده‌اند که هشت نفر از آنها در شهر پيرانشهر مداوا شده و 29 نفر از مصدومان نيز به بيمارستان‌هاي شهرهاي اطراف مثل نقده و اروميه اعزام شده‌اند.

مطابق بخشنامه‌اي که در سال 89 از سوي وزارت آموزش و پرورش به اداره‌هاي کل آموزش و پرورش استان‌ها صادر شده، استفاده مدارس از وسايل گرمایشی غيراستاندارد ممنوع است.

سال 83

در حادثه مدرسه روستايي «سفيلان» در استان چهارمحال بختياري نيز كه در آن 13 دانش آموز بر اثر نقص ايمني بخاري دچار سوختگي شدند و حتي معلم مدرسه نيز در آن آتش سوزي فوت كرد، بارها از مسئولان آموزش و پرورش درباره دلايل نااين بودن بخاري هاي مدارس پرسش شد.

مرور حوادث آتش سوزي مدارس: سال 64 حادثه آتش سوزي در دبيران 17 شهريور جوانمردخان در هفت كيلومتری سفيلان، بزرگ ترين آتش سوزي در مدارس سال 73 در رشت، سال 83 سوختن 13 دانش آموز و معلم در روستايي سفيلان، سال 84 در روستايي المني استان لرستان و در سال 85، دو آتش سوزي در شهرستان سروستان و روستايي درودزن استان فارس.

بخاري هاي نفتي چكهاي را گزارش دهيد

اگر در مدارس روستا يا شهر شما نيز از بخاري هاي نفتي چكهاي استفاده مي شود، با ارسال پيامك به شماره 300011215 به پيگيري هاي جامجم در اين باره كمك كنيد.

امين جلالوند / گروه جامعه